

การจัดการความรู้
Knowledge Management (KM)
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

เรื่อง

การจัดสรรที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ
ด้วยวิธีการสหกรณ์รูปแบบนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน

โดย

นิคมสหกรณ์ทับเสลา
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี

คำนำ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ รับผิดชอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพเสื่อมโทรมที่ราษฎรบุกรุกเข้าทำกินจนรัฐไม่สามารถฟื้นฟูให้คืนสภาพเป็นป่าดั้งเดิมได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีฯ มาจัดสรรให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัย โดยไม่ต้องออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นนิคมสหกรณ์ และให้ถือใช้วิธีการดำเนินการต่าง ๆ เช่นเดียวกับการจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์โดยอนุโลม โดยสมาชิกจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่จะได้รับสิทธิการทำกินในระยะยาว และตกทอดทางมรดก

นิคมสหกรณ์ทับเสลา เป็นส่วนราชการในสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย) เนื้อที่ประมาณ ๗๕,๐๐๐ ไร่ ให้ดำเนินการจัดสรรให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัย ในรูปแบบนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน พื้นที่ดังกล่าวยังคงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ จึงได้จัดทำคู่มือแนวทางในการทำงานการจัดสรรที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ด้วยวิธีการสหกรณ์รูปแบบนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า องค์ความรู้ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานนิคมสหกรณ์ รวมไปถึงผู้ที่มีความสนใจ และหากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้จัดทำขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี

กรกฎาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	
ภารกิจการจัดที่ดินของกรมส่งเสริมสหกรณ์	๑
แนวทางในการจัดสรรที่ดิน (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)	๒
หลักเกณฑ์/ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ คัดเลือกราษฎรเข้ารับการจัด	๔
แปลงที่ดิน ในเขตนิคมสหกรณ์รูปการเช่า	
แนวทางการจัดสรรที่ดินของนิคมสหกรณ์ทับเสลา (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)	๕
บทที่ ๒ การจัดการองค์ความรู้	
การบริหารจัดการที่ดินของนิคมสหกรณ์ทับเสลา (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)	๗
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗	๗
การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ	๘
ของนิคมสหกรณ์ทับเสลา	
การใกล้เคียงข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ทับเสลา	๘
บทที่ ๓ บทสรุป	
แนวทางการแก้ไขปัญหาพื้นที่นิคมสหกรณ์ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า	๑๒
(โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามนโยบายรัฐบาล)	
พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๒
ภาคผนวก	

บทที่ ๑ บทนำ

ภารกิจการจัดที่ดินของกรมส่งเสริมสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ รับผิดชอบจัดที่ดินให้แก่ราษฎรตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ เพื่อจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรที่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีน้อยไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ไม่เกินครอบครัวละ ๕๐ ไร่ การจัดที่ดินโดยวิธีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ดำเนินการใน ๓ รูปแบบ ตามลักษณะการได้มาของที่ดินและกฎหมายที่ใช้บังคับ ดังนี้

๑) รูปนิคมสหกรณ์ เป็นการจัดที่ดินในที่ดินซึ่งรัฐได้จำแนกเป็นที่จัดสรรเพื่อการเกษตร โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้มอบให้กรมส่งเสริมสหกรณ์นำพื้นที่ดังกล่าวมาจัดสรรให้กับราษฎรที่เดือดร้อนเรื่องที่ดินทำกิน จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยการจัดตั้งนิคมสหกรณ์จะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์มีอำนาจให้สมาชิกนิคมสหกรณ์เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน เมื่อสมาชิกผู้ได้รับการจัดสรรที่ดินได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ (กสน.๓) และได้ปฏิบัติครบถ้วนตามระเบียบและเงื่อนไขต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว จะได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน.๕) สามารถนำไปเป็นหลักฐานในการขอเอกสารสิทธิ์ที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ ตามระเบียบกรมส่งเสริมสหกรณ์ ว่าด้วยการบริหารจัดการนิคมสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ปัจจุบันคงเหลือ ๓๖ นิคมสหกรณ์

๒) รูปนิคมสหกรณ์การเช่าซื้อที่ดิน เป็นการจัดที่ดินที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดซื้อจากองค์การของรัฐหรือเอกชนมาปรับปรุงจัดสรรให้เกษตรกรได้รวมจัดตั้งเป็นสหกรณ์ เมื่อสมาชิกส่งค่าเช่าซื้อที่ดินและปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ และจะได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้น การจัดสรรที่ดินนี้จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในลักษณะการเช่าทรัพย์สินหรือเช่าซื้อ

๓) รูปนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน เป็นการจัดสรรที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพเสื่อมโทรม ที่ราษฎรบุกรุกเข้าทำกินจนรัฐไม่สามารถฟื้นฟูให้คืนสภาพเป็นป่าดั้งเดิมได้ โดยอาศัยพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๓ และวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ มีมติให้กรมส่งเสริมสหกรณ์รับมาจัดสรรให้เกษตรกรเข้าทำประโยชน์และอยู่อาศัย โดยไม่ต้องออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นนิคมสหกรณ์ และให้ถือใช้วิธีการดำเนินการต่าง ๆ เช่นเดียวกับการจัดที่ดินในรูปนิคมสหกรณ์โดยอนุโลม สมาชิกจะไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่จะได้รับสิทธิการทำกินในระยะยาวและตกทอดทางมรดกเท่านั้น โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์จะต้องขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่ออธิบดีกรมป่าไม้ และยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันมีจำนวน ๑๔ ป่า ๑๓ นิคมสหกรณ์

รายชื่อป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพเสื่อมโทรมซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์
รับมอบมาจัดนิคมสหกรณ์ในรูปสหกรณ์การเช่าที่ดิน

ลำดับ	ชื่อป่า	จังหวัด	นิคมสหกรณ์	พื้นที่เดิม (ไร่)
๑.	แม่แจ่ม - แม่ต๋น	เชียงใหม่	แม่แจ่ม	๕๖,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๒.	แม่แจ่ม - โหล่งปง	เชียงใหม่	แม่แจ่ม	๔,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๓.	นครเด็ฐ	สุโขทัย	นครเด็ฐ	๑๔,๒๐๐ - ๐ - ๐๐
๔.	คลองขลุง - คลองสวนหมาก	กำแพงเพชร	คลองสวนหมาก	๑๒๐,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๕.	ลุ่มน้ำวังทอง	พิษณุโลก	วังทอง	๒๐๓,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๖.	ห้วยทับเสลา - ห้วยคอกควาย	อุทัยธานี	ทับเสลา	๗๕,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๗.	ชัยบาดาล	ลพบุรี	ชัยบาดาล	๓๙๕,๔๓๑ - ๐ - ๐๐
๘.	ดงมูล	ขอนแก่น	ดงมูล	๑๕๙,๔๐๐ - ๐ - ๐๐
๙.	ดงพลอง	บุรีรัมย์	สตึก	๓๘,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๑๐.	หินเหล็กไฟ - หอนงกระทุ่ม - กุ่มพญา	นครราชสีมา	ขามทะเลสอ	๖๖,๒๘๗ - ๐ - ๒๐
๑๑.	ห้วยขมิ้น - พุน้ำร้อน - หอนงหน้าไทร	สุพรรณบุรี	ห้วยขมิ้น	๑๘๐,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๑๒.	น้ำตกกะเปาะ	ชุมพร	ปะทิว	๔๖,๙๐๐ - ๒ - ๐๐
๑๓.	เขาไชยราช - คลองกรด - พุน้ำเค็ม	ประจวบคีรีขันธ์	บางสะพาน	๑๖๐,๐๐๐ - ๐ - ๐๐
๑๔.	เลนปากพญา - ปากนคร	นครศรีธรรมราช	ปากพญา	๓,๘๓๔ - ๒ - ๐๐
รวม				๑,๕๑๒,๐๕๓ - ๐ - ๒๐

แนวทางในการจัดสรรที่ดิน (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)

สหกรณ์นิคมเป็นวิธีการหนึ่งของรัฐในการจัดสรรที่ดินให้กับเกษตรกร การดำเนินในปัจจุบันนี้ข้าราชการซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน จะต้องประสบปัญหาหลายด้าน โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่ดิน ซึ่งได้รับมอบหมายให้นำมาจัดสหกรณ์นิคมเพราะสภาพทั่วไปมิได้เป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าเหมือนสมัยก่อน ราษฎรบางรายครอบครองไว้มาก บางรายครอบครองไว้น้อย สำหรับรายที่ครอบครองไว้มากเท่าที่ประสบอยู่มักจะเป็นผู้มีอันจะกิน พวกนายทุน หรือมิฉะนั้นก็เป็นพวกมีอิทธิพล การเข้าไปดำเนินการในระยะแรกมักจะได้รับ การขัดขวางจากพวกเหล่านี้ เจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องมีความอดทน และพยายามจะเข้าถึงตัวราษฎร ผู้นำท้องถิ่น ตลอดจนเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เพื่อชี้แจงวิธีการ หลักการ นโยบายของรัฐและเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ อาจจะแก้ไขและคลี่คลายปัญหาขัดแย้งต่างๆ ได้นอกจากนั้นการดำเนินงานในระยะแรกอาจจะต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับที่พัก พาหนะ ขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ แต่ก็จะเป็นเพียงระยะแรกเท่านั้น

การจัดสหกรณ์นิคมในป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งมีสภาพป่าเสื่อมโทรมนี้ เป็นการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ โดยมอบให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการ ฉะนั้น การดำเนินการจะต้องมีการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ และเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์โดยใกล้ชิด โดยเฉพาะป่าไม้เขตซึ่งที่ดินแปลงนั้นตั้งอยู่ ตามที่เคยได้ประชุมหารือขั้นตอนของการทำงานระหว่างกรมป่าไม้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๑๘ ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีข้อตกลงดังนี้

กรมส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องปฏิบัติ

๑. สํารวจวางผังเพื่อสร้างบริการสาธารณะต่าง ๆ ให้เกิดความสะดวกในการใช้ที่ดินและที่อยู่อาศัย
๒. ทำการสำรวจขนาดการถือครองหรือแบ่งแปลงที่ดิน (การสำรวจจำนวนราษฎรที่บุกรุกและขนาดของที่ดิน กรมป่าไม้จะเป็นผู้สำรวจ)
๓. สร้างบริการสาธารณะต่างๆ ตามผังที่กำหนดไว้
๔. อบรมเผยแพร่หลักและวิธีการสหกรณ์
๕. สํารวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม เพื่อจัดตั้งสหกรณ์การเช่าที่ดิน
๖. ส่งเสริมสหกรณ์ให้ดำเนินธุรกิจเพื่อประโยชน์แก่สมาชิก
๗. ประสานกับส่วนราชการอื่น ซึ่งมีหน้าที่โดยตรง เพื่อให้งานจัดสหกรณ์นิคมสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น การส่งเสริมอาชีพ การอนามัย การศึกษา
๘. เก็บค่าธรรมเนียมในการอนุญาตใช้ที่ดินในเขตจัดสหกรณ์การเช่าที่ดินคืนเป็นรายได้ของรัฐ

การจัดที่ดินและการวางผังในที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ เท่าที่ดำเนินการมาแล้ว มีอยู่ ๒ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ จัดที่ดินให้เป็นแปลงๆ แปลงละ ๒๕ ไร่ หมายถึง ที่ดินแปลงนั้นเมื่อสำรวจแล้วปรากฏว่า เป็นที่ดินซึ่งได้มีราษฎรเข้าครอบครองอยู่แล้วเป็นบางส่วน ยังพอมือที่ว่างซึ่งราษฎรไม่ได้ครอบครองเหลืออยู่อีกพอสมควร ในลักษณะนี้สามารถที่จะวางผังที่ดินใหม่ได้ทั้งผืน โดยกำหนดขนาดของที่ดินให้ครอบครัวละ ๒๕ ไร่ ส่วนที่ดินสำหรับจัดสร้างชุมชนหมู่บ้านนั้น ควรจะจัดให้อยู่ในแปลงที่ดินทำกินหรืออยู่ต่างหากจะต้องพิจารณา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่และลักษณะของพืชที่จะปลูก การจัดให้มีชุมชนขึ้นควรจะได้กันพื้นที่ไว้อีกส่วนหนึ่ง การจัดให้ครอบครัวละเท่าไรแล้วแต่ความเหมาะสมและจำนวนพื้นที่ดินว่าง

วิธีที่ ๒ จัดให้ตามจำนวนของที่ดินซึ่งราษฎรได้ครอบครองอยู่แล้ว แต่ต้องไม่เกินครอบครัวละ ๕๐ ไร่ หมายถึง ที่ดินแปลงนั้นได้มีราษฎรเข้าครอบครองทำประโยชน์อยู่แล้วเต็มพื้นที่ ส่วนใหญ่ครอบครองพื้นที่มีขนาดเล็ก มีจำนวนอยู่ใน ๒-๑๕ ไร่ จะมีการครอบครองที่ดินผืนใหญ่นับร้อยไร่ขึ้นไปก็เพียงไม่กี่ราย ในลักษณะเช่นนี้ มีสมารถที่จะนำที่ดินนั้นมาจัดแบ่งเป็นแปลงๆ แปลงละ ๒๕ ไร่ ได้ เนื่องจากว่าหากแบ่งเป็นแปลงๆ แปลงละ ๒๕ ไร่แล้ว จำนวนแปลงที่ดินที่แบ่งได้จะไม่พอจัดสรรให้กับราษฎรซึ่งได้บุกรุกทำประโยชน์อยู่แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้การจัดสรรที่ดินก็ต้องอนุโลมจัดให้ตามที่ดินซึ่งได้ครอบครองอยู่แล้ว แต่วิธีนี้ไม่ควรกระทำหากมีลู่วางที่พอจะแก้ไขได้ เพราะเป็นการจัดที่ดินที่ขัดกับหลักการ และวิชาการอย่างยิ่ง เพราะจะนำมาซึ่งปัญหาในภายหลัง แต่อย่างไรก็ดีหากไม่มีวิธีอื่นจะจัดได้ก็จะต้องใช้วิธีการนี้ สำหรับราษฎรซึ่งได้ครอบครองที่ดินไว้เกินครอบครัวละ ๕๐ ไร่ ก็ให้จัดสรรได้เพียง ๕๐ ไร่ เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าใช้ที่ดินในป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งนำมาจัดสหกรณ์นิคม

๑. บุคคลที่กรมป่าไม้หรือกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ทำการสำรวจแล้วว่าเป็นผู้ที่ได้เข้าครอบครองทำกินในที่ดินนั้นอยู่ก่อนการจัดตั้งสหกรณ์
๒. บุคคลซึ่งกรมป่าไม้อพยพออกจากที่ดินซึ่งเป็นป่าสงวนแปลงอื่น
๓. บุคคลซึ่งส่วนราชการอื่นๆ เป็นผู้คัดเลือกส่งมา
๔. บุคคลอื่นนอกจากข้อ ๑,๒,๓

การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดิน

สมาชิกจะต้องเสียค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดินเป็นอัตราไร่ละ ๑ บาท ต่อ ๑ ปี เงินจำนวนนี้จะต้องส่งคืนรัฐเป็นรายได้แผ่นดิน

ในทางปฏิบัติจากหน่วยงานซึ่งได้ดำเนินการมาแล้ว สมาชิกได้ตกลงกันชำระค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดินไร่ละ ๒-๓ บาทต่อปี เฉพาะส่วนที่เกินไปนั้น สมาชิกประสงค์จะให้ป็นรายได้ของสหกรณ์

สิทธิในการใช้ที่ดิน

สมาชิกมีสิทธิในการใช้ที่ดินตลอดไป และให้มีการตกทอดเป็นมรดกถึงทายาทลูกหลานได้

หลักเกณฑ์/ขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ คัดเลือกราชกรเข้ารับการจัดแปลงที่ดิน ในเขตนิคมสหกรณ์รูปการเช่า

๑. จัดทำหนังสือจากนิคมสหกรณ์ฯ ถึง นายอำเภอท้องที่ เพื่อประสานงานในการออกประชุมชี้แจงและนัดหมายราษฎรในการจัดทำ ป.ส. ๒๑ และดำเนินการสำรวจวงรอบ-รายแปลง

๒. จัดทำหนังสือจากนิคมสหกรณ์ฯ ถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบล เพื่อนัดหมายราษฎร ชี้แจงขั้นตอน เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ในการดำเนินการในแต่ละหมู่บ้านในเขตนิคมสหกรณ์ฯ

๓. นิคมสหกรณ์ฯ ออกประชุมชี้แจงราษฎรที่ครอบครองที่ดินในเขตจัดนิคมในพื้นที่ เพื่อให้ทราบถึงขั้นตอน เงื่อนไข และหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจ วิธีการสำรวจวงรอบ-รายแปลง หลักเกณฑ์เงื่อนไขในการยื่นคำขออนุญาตเช่าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป.ส.๒๑) ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

๓.๒ การชำระค่าธรรมเนียมหนังสืออนุญาตเช่าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป.ส.๒๓) ให้กับกรมป่าไม้

๓.๓ สิทธิประโยชน์ที่จะได้รับหนังสืออนุญาต (ป.ส.๒๓) จากกรมป่าไม้ ในการเข้าร่วมโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามนโยบายของรัฐบาลผ่านสหกรณ์

๓.๔ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์

๓.๕ แนวทางการแก้ไขปัญหาความยากจนด้านที่ดินทำกินให้กับผู้ลงทะเบียน (แบบ สย.๑) ของกระทรวงมหาดไทย ในส่วนความรับผิดชอบของนิคมสหกรณ์ เพื่อลดยอด Demand ความต้องการที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัยของ ศตจ.จ.

๔. นิคมสหกรณ์ฯ ออกจัดทำคำขออนุญาตฯ (ป.ส.๒๑) ให้กับสมาชิกในวันสำรวจวงรอบ-รายแปลง ตรวจสอบเอกสารประกอบการยื่นคำขอ (สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาบ้านบัตรประจำตัวประชาชน) พร้อมกับผู้รับจ้างที่ออกสำรวจวงรอบ-รายแปลง และให้ราษฎรผู้ครอบครองที่ดินลงชื่อในใบรับรองชี้แนวเขตที่ดินที่ตนเองครอบครองในลักษณะการบริการเบ็ดเสร็จในจุดเดียว (One Stop Service) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิก

๕. นิคมสหกรณ์ฯ รวบรวมคำขออนุญาตฯ (ป.ส.๒๑) ที่ราษฎรผู้ครอบครองที่ดินได้ยื่นคำขอไปตรวจสอบคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่รัฐบาลกำหนด การเป็นสมาชิกสหกรณ์ หากไม่ถูกต้องหรือไม่ครบหลักเกณฑ์จะแจ้งหรือประกาศให้ผู้ครอบครองที่ดินทราบ รวมทั้งตรวจสอบการขึ้นทะเบียนฯ (สย.๑) ของราษฎรด้วย

๖. คำขออนุญาตฯ (ป.ส.๒๑) ที่ถูกต้อง นิคมสหกรณ์ฯ จะรวบรวมส่งคำขออนุญาตฯ ให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อให้กรมป่าไม้พิจารณาออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป.ส.๒๓)

๗. เมื่อกรมป่าไม้ได้พิจารณาอนุญาตแล้ว นิคมสหกรณ์ฯ จะแจ้งให้ผู้อยู่ในคำขออนุญาตฯ ชำระค่าธรรมเนียมหนังสืออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ก่อนการรับหนังสืออนุญาต (ป.ส. ๒๓)

๘. นิคมสหกรณ์ฯ จัดทำทะเบียนคุมการออกหนังสืออนุญาตฯ เพื่อตรวจสอบออกหนังสืออนุญาตในเขตนิคมสหกรณ์ฯ และจัดทำแผนการนำสมาชิกสู่กระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนตามนโยบายรัฐบาล

แนวทางการจัดสรรที่ดินของนิคมสหกรณ์ทับเสลา (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)

นิคมสหกรณ์ทับเสลา สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุทัยธานี จัดอยู่ในรูปแบบนิคมสหกรณ์ การเช่าที่ดิน เริ่มจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับมอบพื้นที่ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ คือ ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย ซึ่งเป็นป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพเสื่อมโทรมถูกราชการบุกรุกเข้าครอบครองทำประโยชน์จนหมดสภาพ ไม่สามารถฟื้นฟูสภาพป่าให้คงเดิมได้ เนื้อที่ประมาณ ๗๕,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ ตำบล ประกอบด้วย ตำบลทุ่งนางาม ตำบลป่าอ้อ อำเภอลานสัก และตำบลทองหลาง อำเภอห้วยคต และมอบหมายให้นิคมสหกรณ์ทับเสลา เป็นผู้รับผิดชอบ กำกับ ดูแลบริหารจัดการที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ โดยการวางแผนการจัดที่ดินตามลักษณะการอยู่อาศัยและทำกินครอบครัวละไม่เกิน ๕๐ ไร่ จัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภค ปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ อันจำเป็นต่อการครองชีพ และรวบรวมและชี้แจงให้ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ในพื้นที่ คือ สหกรณ์นิคมลานสัก จำกัด เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยวิธีการสหกรณ์ แล้วดำเนินการรวบรวมรายชื่อราษฎรทั้งหมดที่ได้ทำประโยชน์ในพื้นที่ที่ได้รับอนุญาต ยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ (แบบ ป.ส. ๒๑) พร้อมแผนที่ประกอบ จัดส่งกรมป่าไม้เพื่อออกหนังสืออนุญาตให้ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป.ส. ๒๓) เป็นการเฉพาะราย

การจัดที่ดินดังกล่าวจะอนุญาตให้ราษฎรใช้ประโยชน์ในที่ดินเท่านั้น จะไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่จะได้รับสิทธิการทำกินในระยะยาว และตกทอดทางมรดก

นิคมสหกรณ์ทับเสลา ได้รับมอบจากกรมป่าไม้ทั้งหมดประมาณ ๗๕,๐๐๐-๐-๐๐ ไร่ และในปี ๒๕๔๖ ได้ดำเนินการสำรวจจรอบ-แนวเขต มีพื้นที่ประมาณ ๗๔,๓๗๐-๒-๘๑ ไร่

ปี ๒๕๔๖ - ๒๕๔๘ ทำการสำรวจจรอบ-รายแปลง พื้นที่ประมาณ ๕๓,๑๓๙-๐-๕๐ ไร่ จำนวน ๓,๕๙๗ แปลง นอกนั้นเป็นพื้นที่เขต ถนน, ภูเขา และพื้นที่ชลประทานสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว โดยสามารถแยกพื้นที่สำรวจจรอบ-รายแปลง ได้ดังนี้

- พื้นที่สมาชิกสหกรณ์/ราษฎร พื้นที่ประมาณ ๔๑,๒๔๐-๓-๔๐ ไร่ จำนวน ๓,๔๓๘ แปลง
- พื้นที่สาธารณะประโยชน์ / วัด, สำนักสงฆ์ / โรงเรียน / อนามัย พื้นที่ประมาณ

๓๙๒-๐-๔๒ ไร่ จำนวน ๔๕ แปลง

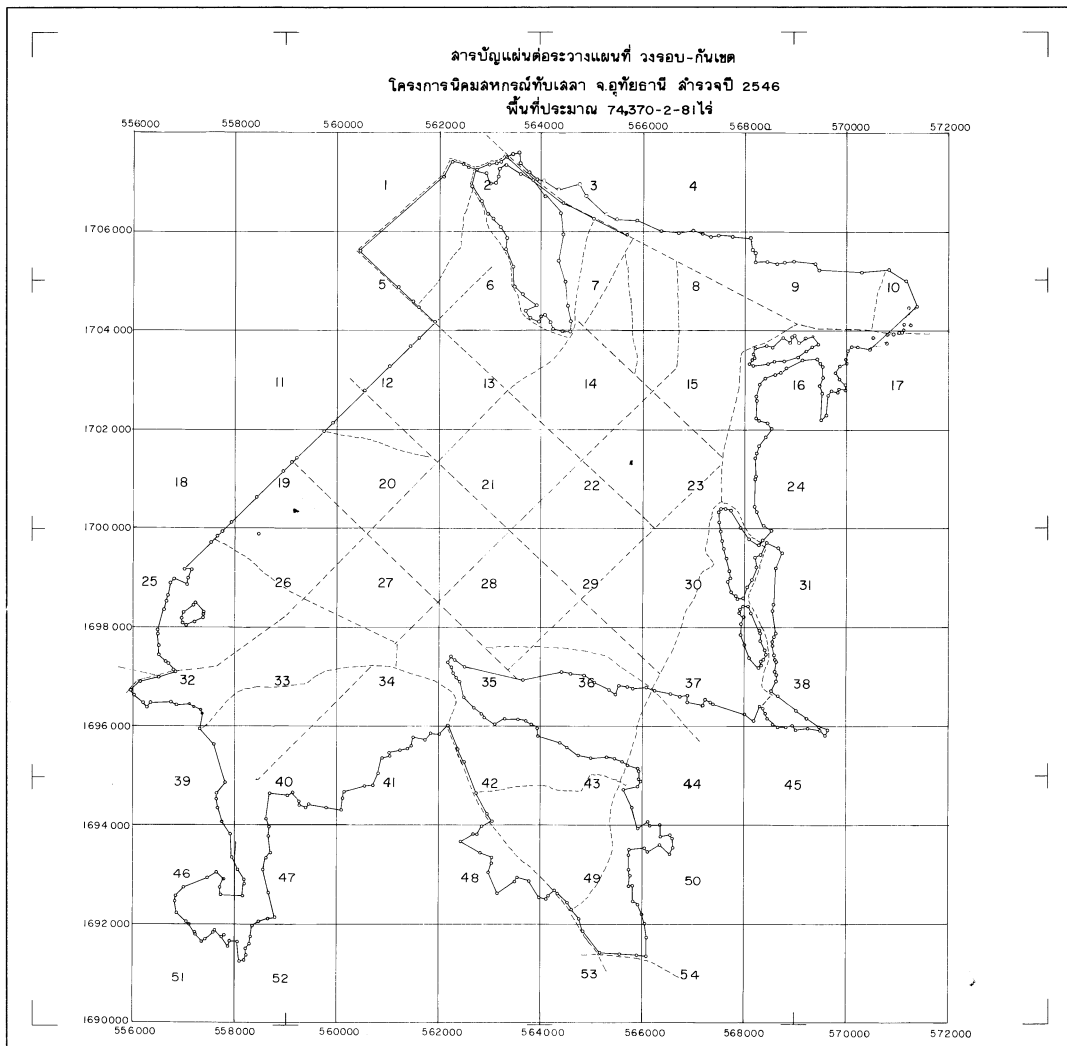
- พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ (นส.๓) พื้นที่ประมาณ ๑๑,๔๔๙ ไร่ จำนวน ๑๑๑ แปลง

โซน 47

ระวาง 4939 IV

แผนที่

เลขที่	ชื่อผู้ถือครองที่ดิน	พื้นที่	เลขที่	ชื่อผู้ถือครองที่ดิน	พื้นที่	เลขที่	ชื่อผู้ถือครองที่ดิน	พื้นที่

กรมส่งเสริมสหกรณ์
สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
โครงการ นิคมสหกรณ์ทับเสลา
แผนที่ วงรอบ - กันเขต

ตำบล ทุ่งนางาม อำเภอ ลานสัก จังหวัด อุทัยธานี

ผู้สำรวจ ธีร-ภ, วิเชียร	ผู้ตรวจแผนที่ ธีร-ภ
เริ่ม 3 มีค 46 เสร็จ 29 กย 46	หัวหน้าฝ่ายสำรวจแผนที่ ธีร-ภ
แผนงานที่ สก.ข.น. 22 / 2546	ผู้อำนวยการส่วนจัดตั้งสหกรณ์ ธีร-ภ
ส. 48-003 แผนที่ 1 / 65	ผู้อำนวยการสำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ธีร-ภ
ผู้คำนวณ/ผู้ลงที่หมาย ธีร-ภ / ธีร-ภ	อธิบดี ธีร-ภ
ผู้ตรวจที่หมาย/ลงที่หมาย ธีร-ภ / ธีร-ภ	วันที่ 27 ก.ค. 2546
ผู้ควบคุมการสำรวจ ธีร-ภ	มาตราส่วน 1: 50000

ผีสม 4603

นิคมสหกรณ์ทับเสลา กรมส่งเสริมสหกรณ์ ไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย

บทที่ ๒ การจัดการองค์ความรู้

การบริหารจัดการที่ดินของนิคมสหกรณ์ทับเสลา (ในป่าสงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม)

พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

มาตรา ๑๔ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่

(๑) ทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามมาตรา ๑๕ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ทวิ หรือมาตรา ๑๖ ตริ การทำการตามมาตรา ๑๗ ใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๘ หรือทำการตามมาตรา ๑๙ หรือมาตรา ๒๐

(๒) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

มาตรา ๑๖ อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ จะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๒) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปีโดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่า และไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แล้วแต่กรณี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖ การจับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๓๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๑๔ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้สนเขา หรือไม้หวงห้ามประเภท ข ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือ

(๒) ไม้อื่นที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือ

(๓) ต้นน้ำลำธาร หรือ

(๔) พื้นที่ชายฝั่ง

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสองล้านบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ นี้ ยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตลอดจนสั่งให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือนำสิ่งใด ๆ อันก่อให้เกิดการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติออกจากป่าสงวนแห่งชาติภายในระยะเวลาที่กำหนด

การขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ของนิคมสหกรณ์ทับเสลา

๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้มอบหมายให้ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์ทับเสลา เป็นผู้ยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย) ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ต่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุทัยธานี กรมป่าไม้ แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

๒. นิคมสหกรณ์ทับเสลา ได้ดำเนินการยื่นคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย) ต่อสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุทัยธานี

๓. นิคมสหกรณ์ทับเสลา ได้นำเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพป่าของจังหวัดอุทัยธานี และเจ้าหน้าที่ของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ สาขานครสวรรค์ ตรวจสอบสภาพป่าแล้ว

๔. นิคมสหกรณ์ทับเสลา ยังไม่ได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าห้วยทับเสลา-ห้วยคอกควาย) จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุทัยธานี

๕. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดอุทัยธานี แจ้งว่า อยู่ระหว่างการดำเนินงานของคณะเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพป่า จัดทำรายงานผลการตรวจสอบสภาพป่าเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งพบว่าพื้นที่ที่ขออนุญาตทำประโยชน์ฯ ของนิคมสหกรณ์ทับเสลา อาจมีการซ้อนทับกันกับที่ดินที่มีสิทธิครอบครอง และที่ดินกรรมสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดินให้เสร็จสิ้นก่อน จึงจะดำเนินการส่งคำขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ฯ ให้กรมป่าไม้ดำเนินการต่อไป

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ทับเสลา

นิคมสหกรณ์ทับเสลา จัดอยู่ในรูปแบบนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน โดยไม่ได้ออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นนิคมสหกรณ์ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวยังคงมีสถานะเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ บุคคลใดจะเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมป่าไม้ ตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งเมื่อเกิดข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินของผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยฯ นิคมสหกรณ์ทับเสลา ได้นำแนวทาง ๗ ขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่ทำให้การประนอมสำเร็จมาปรับใช้ ดังนี้

๑. การกล่าวเปิดของผู้ประนอมข้อพิพาท

เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างมาก เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประนอมให้คู่พิพาทต่อกระบวนการ ต่อตัวผู้ประนอม และสร้างความเข้าใจทั้งด้านความรู้และขั้นตอนในการประนอมร่วมกันระหว่างคู่พิพาท โดยจะต้องดำเนินการ ดังนี้

๑) ชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของผู้ประνομข้อพิพาทให้คู่เจรจาทราบ
๒) อธิบายถึงขั้นตอนการประνομข้อพิพาท การใช้การเจรจารวม และการแยกเจรจา
๓) อธิบายให้คู่พิพาททราบกฎเกณฑ์ว่าต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ สุภาพ และเป็นมืออาชีพ

๔) ให้คู่เจรจายืนยันอำนาจ ว่าตนมีอำนาจเข้าเจรจาในนามหรือแทนคู่พิพาท
๕) ให้ทุกฝ่ายรักษาความลับในการเจรจา รวมถึงการไม่นำข้อมูลใดในการประνομข้อพิพาทไปอ้างอิง ใช้ในศาล หรือกับผู้ใดที่มีอำนาจในการตัดสินคดีพิพาท
๖) อธิบายถึงภาษากายเบื้องต้นอย่างการผงกศีรษะเพื่อแสดงว่าผู้ประโนมฯ ฟังอย่างตั้งใจ ไม่ได้หมายความว่าเห็นด้วยกับฝ่ายที่กำลังพูด เพื่อที่จะสร้างบรรยากาศการเจรจาที่ดีต่อกัน

๒. การกล่าวเปิดของคู่พิพาทและการสรุปคำกล่าว

เป็นขั้นตอนที่จะให้คู่พิพาทแต่ละฝ่ายสรุปข้อเท็จจริงหรือความคาดหวังที่ต้องการต่อภาพรวมเหตุการณ์หรือความต้องการต่างๆ โดยจะเป็นการเปิดโอกาสให้คู่พิพาทลดความเข้าใจผิดหรือการคาดเดาความต้องการเบื้องหลังของแต่ละฝ่ายไปในทิศทางตรงกันข้าม โดยสิ่งที่ผู้ประνομต้องปฏิบัติ ดังนี้

๑) แจ้งให้คู่พิพาททราบว่าผู้ร่วมเจรจามีใครบ้าง
๒) ให้แต่ละฝ่ายสรุปข้อเท็จจริง ข้ออ้างและข้อเรียกร้องของแต่ละฝ่าย และคาดหวังอะไรบ้างจากการประνομข้อพิพาท

๓) ทุกฝ่ายต้องฟังอย่างตั้งใจ ดูภาษากายคู่เจรจา และระวังภาษากาย รวมถึงโทนเสียงของคู่เจรจา

๔) ผู้ประνομฯ จำเป็นที่จะต้องสรุปข้อเท็จจริงจากคู่พิพาท ด้วยคำพูดของคู่พิพาทเองในเชิงบวก

๕) ผู้ประνομฯ อาจจะตั้งคำถามหรือขอความเห็นจากทางทนายความของแต่ละฝ่าย เพื่อให้ได้ใจความสำคัญที่ครบถ้วน

๓. การกำหนดประเด็นการเจรจา

ขั้นตอนนี้เป็นการกำหนดประเด็นการเจรจาและการลำดับความสำคัญ โดยจะมีการตรวจสอบประเด็นต่างๆ ว่าครอบคลุมด้านใดบ้าง เพื่อช่วยให้คู่พิพาทเข้าใจและยอมรับเนื้อหาพร้อมกัน และพร้อมจะค้นหาวิธีในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทจริงๆ ไม่ใช่การแก้ไขที่ตัวบุคคลโดยจะต้องดำเนินการในขั้นตอนนี้ คือ

๑) กำหนดประเด็นที่จะไกล่เกลี่ยในเชิงบวกและมีลักษณะเป็นกลาง
๒) ใช้อุปกรณ์เพื่อแยกแยะประเด็น
๓) อนุญาตให้แต่ละฝ่ายเริ่มเสนอประเด็นได้โดยอิสระ ในกรณีที่ไม่มีฝ่ายใดเสนอ ให้ผู้ประνομฯ กำหนดประเด็นเองออกมา ๒-๓ ประเด็น จากนั้นขอให้คู่พิพาทช่วยกันตอบเพิ่มเติม

๔) ให้ผู้ประνομฯ หาจุดกลางที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นพ้องต้องกัน
๕) ประเด็นการเจรจาควรเป็นประโยชน์สั้นๆ เน้นที่ความต้องการที่แท้จริง
ไม่เน้นที่จุดยืน

๖) สอบถามความเห็นชอบคู่พิพาทสำหรับการตั้งประเด็นการเจรจา โดยจะต้องเป็นกลางและเป็นธรรมสำหรับทั้งสองฝ่าย

๗) สอบถามคู่พิพาทในเนื้อหารายละเอียดของแต่ละประเด็นพิพาท

๔. การสำรวจประเด็นปัญหา

ขั้นตอนที่จะให้คู่พิพาททราบถึงปัญหาและข้อกังวลใจของแต่ละฝ่ายต่อประเด็นเจรจา โดยมุ่งเน้นไปที่การสำรวจความต้องการที่แท้จริงหรือผลประโยชน์ร่วมกันเมื่อการไกล่เกลี่ยสำเร็จ โดยสิ่งที่ต้องดำเนินการ ได้แก่

- ๑) กำหนดให้คู่พิพาทร่วมกันมองหาทางออกของปัญหาในอีกมุมหนึ่ง
- ๒) สนับสนุนให้คู่พิพาทแต่ละฝ่ายสื่อสารความต้องการของตนกับอีกฝ่าย โดยตรงอย่างสร้างสรรค์
- ๓) ในกรณีที่มีความกังวลในการสื่อสารอาจใช้การแยกการเจรจา เพื่อสำรวจปัญหาที่แท้จริงของแต่ละฝ่าย
- ๔) สอบถามเหตุผลความกังวลใจและเสนอให้มองแนวทางอื่นเพิ่มเติม

๕. การสร้างและสำรวจข้อเสนอร่วมกัน

หลังจากแต่ละฝ่ายได้สื่อสารความคิด ความคาดหวัง และสถานการณ์ของฝ่ายตน รวมถึงรับฟังข้อมูลของอีกฝ่ายต่อประเด็นปัญหาไปแล้ว ในขั้นนี้ผู้ประนีประนอมฯ ต้องโน้มน้าวและสร้างบรรยากาศอันเป็นมิตรเพื่อให้คู่เจรจามีความมุ่งมั่นในการค้นหาข้อตกลงร่วมกัน จุดประสงค์ของขั้นตอนนี้ เพื่อสร้างทางเลือกหรือข้อเสนอที่หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของแต่ละฝ่าย รวมถึงการสร้างความมุ่งมั่นในการบรรลุทางเลือกที่พึงพอใจร่วมกัน สิ่งที่ผู้ประนีประนอมฯ ต้องดำเนินการ ในขั้นตอนนี้ ได้แก่

- ๑) ผู้ประนีประนอมฯ จะต้องเก็บข้อมูลของแต่ละฝ่ายและวางแผนสนับสนุนการสร้างทางเลือกในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
- ๒) ผู้ประนีประนอมฯ จะต้องนำเสนอประโยชน์หรืออุปสรรคของแต่ละทางเลือกโดยไม่อวดอ้างเกินจริง
- ๓) ทักษะการไกล่เกลี่ยที่จะต้องมีการระดมสมอง คือ การให้แต่ละฝ่ายเสนอความคิดเห็นออกมาให้มากที่สุด โดยไม่ตัดสิน ก่อนที่จะรวบรวมมาจัดระเบียบ และหาทางนำเอาไอเดียเหล่านั้นมาประกอบกันเพื่อให้ได้ไอเดียใหม่ที่ตรงตามความต้องการหรือการตั้งคำถามสมมุติ เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายแสดงความคิดเห็นออกมาว่ามีมุมมองใดบ้างถ้าเกิดกรณีต่างๆ ขึ้น

๖. การประเมินข้อเสนอและต่อรอง

ขั้นตอนที่เปิดให้คู่พิพาทพิจารณาว่าข้อเสนอและข้อต่อรองต่างๆ จากขั้นตอนก่อนหน้านั้นสามารถดำเนินการได้จริงหรือไม่ รวมถึงการร่วมกันพิจารณาอุปสรรคและหาทางแก้ไขเพื่อปรับปรุงข้อเสนอและข้อต่อรองนั้นๆ ผ่านการดำเนินการ ดังนี้

- ๑) กระตุ้นให้คู่พิพาทยึดมั่นในการที่จะบรรลุข้อตกลงร่วมกัน
  - ๒) ประเมินความเป็นไปได้แต่ละทางเลือกตามมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และกฎหมาย
  - ๓) พิจารณานบนความต้องการที่แท้จริงของคู่พิพาท
๗. การสรุปข้อตกลงและปิดการประนีประนอมฯ
- ขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการประนีประนอมข้อพิพาท คือ การสรุปข้อตกลงและปิดการประนีประนอมซึ่งการสรุปข้อตกลงและปิดการประนีประนอม แต่ไม่ได้หมายความว่าคู่กรณีจะตกลงกันได้ทุกกรณี ขั้นตอนนี้มีเพื่อยืนยันผลลัพธ์จากการประนีประนอมฯ ให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกัน และการนำข้อสรุปที่ได้จากการไกล่เกลี่ยมาจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและให้คู่พิพาทลงนามรับรองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามข้อตกลงต่อไป โดยสามารถแบ่งขั้นตอนการสรุปข้อตกลงและปิดการประนีประนอมฯ ออกได้เป็นดังนี้

- ๑) แลกผลการประนอมข้อพิพาทว่าบรรลुข้อตกลงทั้งหมด บรรลुข้อตกลงบางส่วน หรือไม่บรรลुข้อตกลงเลย
- ๒) การร่างรายงานผลการประนอมข้อพิพาท เพื่อให้คู่พิพาททราบว่ามีการเจรจา มีความคืบหน้าไปอย่างไรบ้าง
- ๓) การร่างสัญญายุติข้อพิพาท ต้องกระชับ ชัดเจน และเป็นไปตามรูปแบบ คือ มีคู่พิพาทลงนาม มีผู้ประนอมข้อพิพาทลงนาม รวมถึงมีพยานลงนาม

หลังการประนอมข้อพิพาท แบ่งออกได้เป็น ๒ กรณี

<u>กรณีที่ตกลงกันไม่ได้</u>	ผู้ประนอมฯ ต้องยุติการประนอมฯ และกล่าวขอบคุณคู่กรณี que เข้าสู่กระบวนการประนอมฯ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่ายเอาไว้ให้ได้มากที่สุด ซึ่งคู่พิพาทสามารถที่จะดำเนินตามแผนสำรองที่องการฟ้องร้องดำเนินคดีในกระบวนการต่อไป
<u>กรณีที่ตกลงกันได้</u>	ผู้ประนอมฯ มีหน้าที่จะต้องช่วยเหลือคู่กรณี ในการจัดทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร คู่พิพาทลงนามรับรองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามข้อตกลงต่อไป และกล่าวปิดการไกล่เกลี่ย

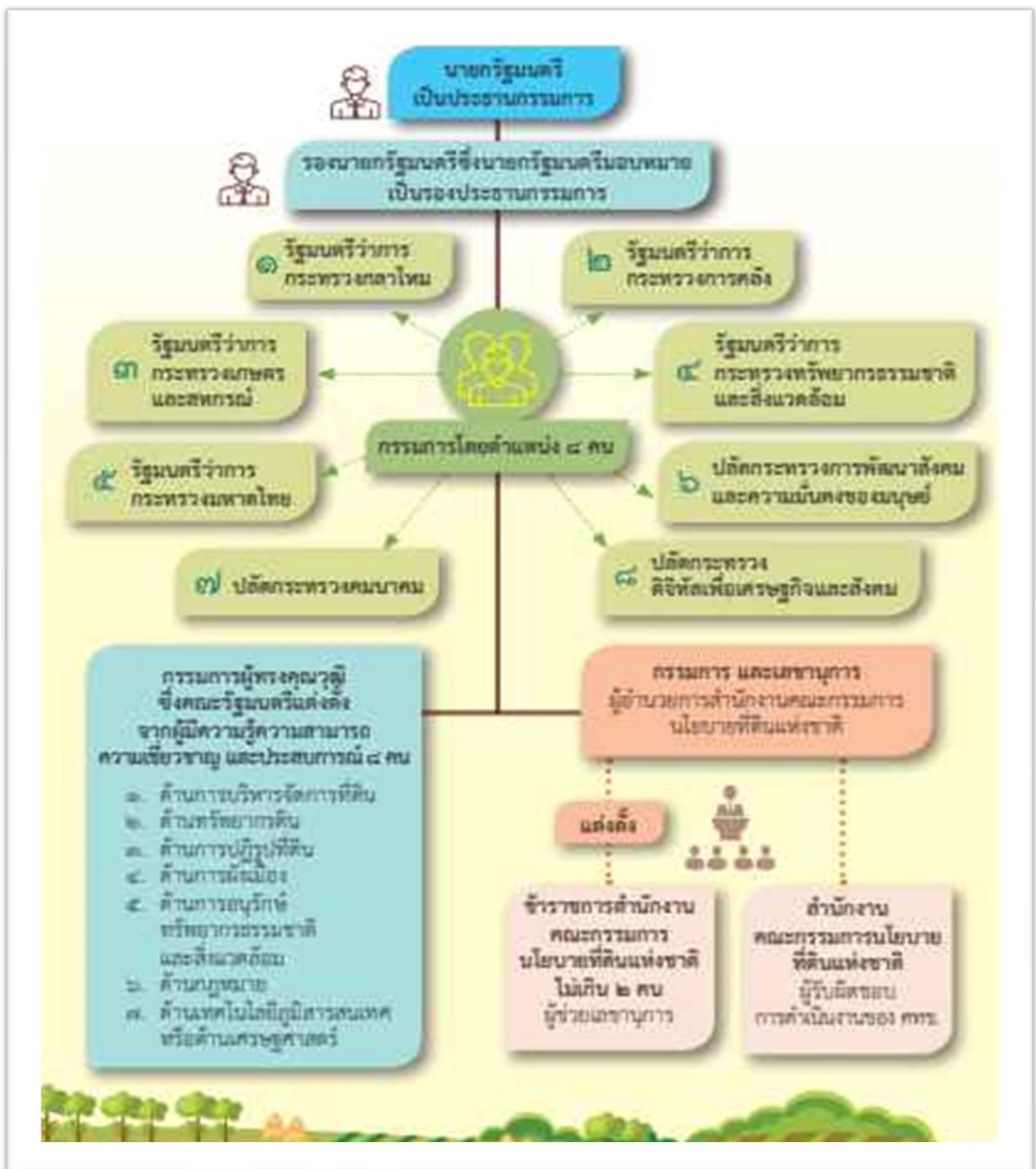
บทที่ ๓
บทสรุป

แนวทางการแก้ไขปัญหาพื้นที่นิคมสหกรณ์ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า (โครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล)

พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๔ กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ” เรียกโดยย่อว่า “คทช.” เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ

คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ องค์กรประกอบ

คณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ

นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติขึ้น จำนวน ๑๑ คณะ เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินทั้งหมด ของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน
- ๒) คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน
- ๓) คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด
- ๔) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด)
- ๕) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
- ๖) คณะอนุกรรมการนโยบาย แนวทาง และมาตรการการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
- ๗) คณะอนุกรรมการกำกับ ติดตาม และประเมินผล
- ๘) คณะอนุกรรมการสารสนเทศที่ดินและทรัพยากรดิน
- ๙) คณะอนุกรรมการปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ มาตรฐาน ๑ : ๔๐๐๐ (One Map) และแก้ไขปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐ
- ๑๐) คณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐ (คพร.จังหวัด)
- ๑๑) คณะอนุกรรมการอ่านภาพถ่ายทางอากาศ

คณะอนุกรรมการที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการที่ดินทำกินให้ชุมชน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาล ประกอบด้วย ๔ คณะ ดังนี้

- ๑) คณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน ประกอบด้วย
ประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
รองประธาน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
อนุกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมป่าไม้
อำนาจหน้าที่ ให้ความเห็นชอบข้อมูลที่ดิน แผนที่ขอบเขตที่ดิน พร้อมด้วยรายชื่อผู้ครอบครองเดิม (ถ้ามี) เพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายการจัดการที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวม ให้ความเห็นชอบ ผลการตรวจสอบขอบเขตที่ดินตามที่คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) เสนอ และส่งมอบให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดดำเนินการต่อไป
- ๒) คณะอนุกรรมการจัดที่ดิน
ประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมาย
รองประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทย
อนุกรรมการและเลขานุการ อธิบดีกรมที่ดิน

อำนาจหน้าที่	กำหนดหลักเกณฑ์การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัยในลักษณะแปลงรวม โดยไม่ให้กรรมสิทธิ์ และให้ความเห็นชอบกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย
ประธาน	๓) คณะอนุกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย
รองประธาน	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
อนุกรรมการและเลขานุการ	อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์
อำนาจหน้าที่	ให้ความเห็นชอบแนวทางการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดในรูปแบบของชุมชน เช่น สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร หรือรูปแบบอื่นตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม และกำกับ ดูแล ติดตามการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาด การพัฒนาระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ในพื้นที่ และการจัดทำระบบสาธารณสุขปศุสัตว์ เพื่อสนับสนุนการดำรงชีวิตของผู้ที่ได้รับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย พัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างรายได้ในรูปแบบสหกรณ์หรือรูปแบบอื่นที่เหมาะสม
ประธาน	๔) คณะอนุกรรมการนโยบายที่ดินจังหวัด (คทช.จังหวัด) ผู้ว่าราชการจังหวัด
รองประธาน	รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด
อนุกรรมการและเลขานุการ	หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดิน สหกรณ์จังหวัด
อำนาจหน้าที่	สำรวจ ตรวจสอบ จัดทำข้อมูลที่ดิน แนวนที่ขอบเขตที่จะจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนหรือที่อยู่อาศัย พร้อมด้วยรายชื่อผู้ครอบครองเดิม (ถ้ามี) พิจารณาเห็นชอบแผนการจัดที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัย และแผนการส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการตลาดในระดับจังหวัด ตลอดจนจัดทำสาธารณสุขปศุสัตว์ในพื้นที่ โดยดำเนินการร่วมกับคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ประสานกรมป่าไม้เพื่อขอทราบผลหารือแนวทางการดำเนินการจัดที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับมอบ จำนวน ๑๔ ป่า ซึ่งกรมป่าไม้ เห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการจัดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน สอดคล้องกับนโยบาย ระเบียบกฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง จึงได้ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการตามกระบวนการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายของรัฐบาล (คทช.) และให้แจ้งกรมป่าไม้ในฐานะเลขานุการคณะอนุกรรมการจัดที่ดิน นำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับมอบ จำนวน ๑๔ ป่า เข้าสู่การประชุมคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดิน เพื่อกำหนดให้เป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการฯ และดำเนินการตามขั้นตอนของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินต่อไป (หนังสือกรมป่าไม้ (ด่วนที่สุด) ที่ ทส ๑๖๐๒.๔๒/๔๘๗๑ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ส่งมอบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้รับมอบ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๓ และเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ และที่ได้รับมอบ จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมจำนวน ๑๔ ป่า ให้กรมป่าไม้ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวยังคงมีสถานะ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดย กรมป่าไม้เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ในการกำกับ ควบคุมดูแล และรับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าว และกรมป่าไม้เห็นว่าควรนำพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กรมส่งเสริม- สหกรณ์ได้รับมอบ กำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่เป้าหมายโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบาย รัฐบาล (คทช.) และดำเนินการตามขั้นตอนของคณะกรรมการจัดที่ดินทำกิน (หนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ ๑๑๐๕/๔๒๘๙ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔)

ตามรายงานการประชุมคณะกรรมการจัดที่ดิน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ประชุมผ่านระบบวีดิทัศน์ทางไกล (VDO Conference) โดยมี นายวรารุช ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่อง เพื่อพิจารณา

๔.๔ การแก้ไขปัญหาพื้นที่นิคมสหกรณ์ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า

กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เสนอพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่นิคมสหกรณ์ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และนิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ รวมเนื้อที่ ๑,๕๒๐,๓๐๐-๓-๒๐ ไร่ เพื่อดำเนินการจัดที่ดิน ทำกินให้ชุมชน โดยพื้นที่ดังกล่าวมีความเป็นมาสรุปได้ดังนี้

๑. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๑๓ และเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๑๗ ให้จัดตั้งนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดินในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ๑๔ ป่า ในท้องที่ ๑๓ จังหวัด เนื้อที่ประมาณ ๑.๕ ไร่ เป็นนโยบายการช่วยเหลือราษฎรที่บุกรุกพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ให้ราษฎรมีสืบทอดอยู่อาศัยและ ทำกินตลอดไป แต่ไม่ให้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน เพื่อมิให้ตกเป็นของนายทุน

๒. กลุ่มเครือข่ายสหกรณ์นิคมผู้เช่า ๑๓ นิคม ได้ร้องเรียนรัฐบาลให้แก้ไขปัญหาที่ดินใน พื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า โดยเรียกร้องให้ดำเนินการจัดที่ดินในรูปแบบนิคมสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติ เพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ แต่คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔.๒ (ฝ่ายเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) มีความเห็นว่า การจัดที่ดินตามรูปแบบสหกรณ์การเช่า ที่ดิน สมาชิกไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ส่วนการจัดที่ดินตามรูปแบบนิคมสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติเพื่อ การครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ผู้ที่เป็นสมาชิกเกิน ๕ ปี จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินจะทำให้มีโอกาสที่จะโอน กรรมสิทธิ์ไปเป็นของผู้อื่นที่ไม่ใช่เกษตรกร ซึ่งจะก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งนิคมสหกรณ์และ ไม่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ รัฐไม่ควรให้เอกสิทธิ์ตามประมวล กฎหมายที่ดินแก่ผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ ซึ่งต่อมามีมติคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการจัดที่ดินให้เกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์การเช่าที่ดินต่อไป

๓. เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ตัวแทนนิคมสหกรณ์บางสะพาน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ได้เข้าพบปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอให้แก้ไขปัญหาเพื่อให้ สมาชิกสหกรณ์บางสะพานได้สามารถอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย สามารถได้รับ การชดเชยหรือได้รับการช่วยเหลือจากรัฐได้ โดยจะไม่นำที่ดินของรัฐไปดำเนินการออกเอกสารสิทธิตาม ประมวลกฎหมายที่ดิน และราษฎรจะช่วยกันปลูกต้นไม้เพื่อการอนุรักษ์ในพื้นที่ ในการนี้ ปลัดกระทรวง

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มอบหมายให้อธิบดีกรมป่าไม้ไปหารือร่วมกับอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามาให้ได้ข้อยุติ

๔. อธิบดีกรมป่าไม้และอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้หารือร่วมกัน เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๔ ผลการหารือสรุปว่า ในพื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เสนอพื้นที่ นิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ดำเนินการตามโครงการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ภายใต้ คทช. สำหรับการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดที่ดินให้แก่สมาชิกสหกรณ์ไปแล้วร้อยละ ๕๐ ไร่ นั้น ให้ประสาน สคทช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คทช. เพื่อเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมป่าไม้ เข้าร่วมประชุมเพื่อหารือร่วมกันต่อไป

๕. เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้มีการประชุมหารือร่วมกันระหว่าง สคทช. กรมที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมป่าไม้ เกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในพื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และนิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการหารือสรุปได้ ดังนี้

๑) แนวทางการดำเนินงาน โดยให้เสนอพื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และนิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ ให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณา เมื่อคณะอนุกรรมการจัดที่ดินเห็นชอบให้นำพื้นที่ไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนแล้ว กรมป่าไม้จะแจ้งให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ยื่นขออนุญาตตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เพื่อกรมป่าไม้จะได้อนุญาตให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ นำพื้นที่ไปดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนในลักษณะแปลงรวมต่อไป

๒) หลักเกณฑ์การจัดที่ดินในพื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และนิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจุบันยังคงสถานะเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และพื้นที่ดังกล่าวกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดที่ดินให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ไปแล้วร้อยละ ๕๐ ไร่ ดังนั้น เพื่อไม่ให้ราษฎรที่ได้รับการจัดที่ดินไปแล้วได้รับความเดือดร้อน กรมป่าไม้จะหารือกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อร่างหลักเกณฑ์การจัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวแล้วเสนอให้คณะทำงานกลั่นกรองหลักเกณฑ์ระเบียบกฎหมายในการจัดที่ดิน ภายใต้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณาต่อไป

ผู้แทนกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการสำรวจวงรอบ วางผังแบ่งแปลง ให้สมาชิกเข้าไปทำประโยชน์ในพื้นที่แล้ว และสมาชิกได้รวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์แล้ว นอกจากนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้สนับสนุนปัจจัยขั้นพื้นฐาน สาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อเอื้อประโยชน์ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีพให้แก่สมาชิก แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวหมดอายุการอนุญาต ทำให้มีข้อจำกัดคือไม่สามารถรับสิทธิค่าชดเชยต่างๆ จากภาครัฐได้ ดังนั้น จึงขอเสนอพื้นที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน ตามแนวทางของ คทช. เพื่อแก้ไขปัญหามาให้ได้ข้อยุติ

มติที่ประชุม

๑. เห็นชอบให้กำหนดพื้นที่ ๑๓ นิคม ๑๔ ป่า และนิคมสหกรณ์แมริม จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ ๑,๕๒๐,๓๐๐-๓-๒๐ ไร่ เป็นพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ (กรมป่าไม้) แจ้งพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวให้ คทช. จังหวัดทราบ เพื่อพิจารณารายละเอียดข้อมูลขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ และข้อมูลผู้ครอบครองที่ดินที่หน่วยงานเจ้าของพื้นที่สำรวจไว้แล้ว (ถ้ามี) แล้วนำเสนอให้คณะอนุกรรมการจัดที่ดินพิจารณาต่อไป

๒. มอบสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ในฐานะเลขานุการ คทช. รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการจัดหาที่ดินให้ คทช.ทราบ
๓. แจ้งกระทรวงมหาดไทยเพื่อประสานงานการปฏิบัติในส่วนของ คทช.จังหวัด